

1944 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot naturalisatie van *Pelagia Fabian* en 20 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 18 October 1950.

JULIANA.

1944 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut/ doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Pelagia Fabian* en 20 anderen, die aan Ons een verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in de artikelen 2 en 3 genoemden voor zoveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Augustus 1949 (*Staatsblad* No. J 359);

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Pelagia Fabian*, geboren te *Klein Lenschetz (Polen)* 5 December 1895, huishoudster, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 2°. *Johan Anton Francke*, geboren te *Ootmarsum (Overijssel)* 12 Augustus 1896, koopman in manufacturen, wonende te *Enschede*, provincie *Overijssel*;
- 3°. *Bernard Goldberg*, geboren te *Rösebeck (Duitsland)* 2 Juli 1898, bankwerker, wonende te *Eindhoven*, provincie *Noordbrabant*;
- 4°. *Anni Haimann*, geboren te *Keulen (Duitsland)* 5 November 1923, boekhoudster, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 5°. *Albert Friedrich Hellmut Hesselbach*, geboren te *'s-Gravenhage (Zuidholland)* 23 November 1924, student, wonende te *Leiden*, provincie *Zuidholland*;
- 6°. *Martha Franziska Käthe Hoffmann*, geboren te *Adlershof (Duitsland)* 7 November 1895, dassennaaiester, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 7°. *Luzia Johanna Engeline Köster*, geboren te *Klein-Netterden, Emmerik (Duitsland)* 3 April 1922, landbouwster, wonende te *Mill*, provincie *Noordbrabant*;
- 8°. *Herman Lentz*, geboren te *Ubach over Worms (Limburg)* 22 November 1915, mijnwerker-houwer, wonende te *Ubach over Worms*, provincie *Limburg*;
- 9°. *Friedrich Platzen*, geboren te *Rheinkamp, Repelen Baerl (Duitsland)* 23 Maart 1915, monteur, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;
- 10°. *Salomon Rohatin*, geboren te *Lemberg (Polen)* 30 Juni 1894, handelsagent, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 11°. *Leo Rudolph Senensieb*, geboren te *Nadworna (Polen)* 13 Februari 1902, houtimporteur, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 12°. *Etelka Emilia Surek*, geboren te *Boedapest (Hongarije)* 12 Februari 1923, kantoorbediende, wonende te *Amersfoort*, provincie *Utrecht*;

- 13°. *Heinrich Weckauf*, geboren te *Aken (Duitsland)* 22 October 1908, opperman, wonende te *Vaals*, provincie *Limburg*;
- 14°. *Kilian Maurits Weiss*, geboren te *'s-Gravenhage (Zuidholland)* 24 September 1905, musicus, wonende te *Hilversum*, provincie *Noordholland*;
- 15°. *Jenö Wilfling*, geboren te *Boedapest (Hongarije)* 7 November 1895, koperslager, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*;
- 16°. *Max Hugo Wulff*, geboren te *Hamburg (Duitsland)* 3 Mei 1898, chef-boekhouder, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 17°. *Anton Alois Zorko*, geboren te *Bruckhausen (Duitsland)* 4 Februari 1909, mijnwerker, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*.

Artikel 2

Met afwijking, voor zoveel nodig, van het bepaalde bij artikel 3, tweede en vierde lid, aanhef en onder 2°. en 3°. der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Augustus 1949 (*Staatsblad* No. J 359) wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Ludwik Alojzy Grycko*, geboren te *Winniki (Polen)* 10 Februari 1916, schildersknecht, wonende te *Breda*, provincie *Noordbrabant*;
- 2°. *Leopold Johann Rabuda*, geboren te *Gladbeck (Duitsland)* 16 April 1914, mijnwerker, wonende te *Kerkrade*, provincie *Limburg*;
- 3°. *Paul Tanamal*, geboren te *Menado (Indonesië)* 11 Juli 1923, vaandrig, verblijvende in *Indonesië*.

Artikel 3

Met uitbreiding van het bepaalde bij artikel 6 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* No. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Augustus 1949 (*Staatsblad* No. J 359) wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan *Bernhard Walter Goldberg*, geboren te *Keulen (Duitsland)* 30 April 1928, lasser, wonende te *Eindhoven*, provincie *Noordbrabant*.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

1944 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van *Pelagia Fabian* en 20 anderen, moge de ondergetekende het volgende aantekenen.

De verzoekster *Pelagia Fabian*, genoemd in artikel 1, onder 1°. werd in 1895 te *Klein-Lenschetz (Polen)* geboren en bezit de Duitse nationaliteit. Zij is met een korte onderbreking van 1923 af in Nederland woonachtig, werkte steeds als hulp in de huishouding bij Nederlandse families en is ingeburgerd. Gedurende de oorlog nam haar werkgever deel aan het verzet, waarbij verzoekster medewerking verleende. Zij heeft genoegzame inkomsten.

De staatloze verzoeker *Johan Anton Francke*, voorgedragen in artikel 1, onder 2°. werd in 1896 te *Ootmarsum (Overijssel)* geboren. Hij heeft steeds in ons land gewoond en onderscheidt zich in niets van een geboren Nederlander. Gedurende de oorlog verleende hij onderdak aan vervolgd en nam hij verbeurd verklaarde goederen in bewaring. Als koopman heeft hij een bestaan.

¹⁾ Zijn met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

De staatloze verzoeker Bernard Goldberg, genoemd in artikel 1, onder 3°, werd in 1898 te Rösebeck (Duitsland) geboren. In 1928 vestigde hij zich voorgoed in ons land. Hij heeft zich aangepast; gedurende de oorlog gedroeg hij zich zoals van een toekomstige Nederlander mocht worden verwacht. Als bankwerker bij de Philips-fabrieken voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

In artikel 1, onder 4°, wordt voorgedragen de staatloze verzoekster Anni Haimann. Deze werd in 1923 te Keulen (Duitsland) geboren en woont van 1934 af in ons land. Haar opvoeding werd in Nederland voltooid; zij gevoelt zich Nederlandse. Gedurende de oorlog wist zij door onderduiken aan deportatie te ontkomen. Als boekhouder voorziet zij in haar onderhoud.

De Duitse verzoeker Albert Friedrich Hellmut Hesselbach, voorgedragen in artikel 1, onder 5°, is hier te lande geboren en getogen. Hij werd opgevoed door Nederlandse pleegouders; met hun medewerking wist hij zich gedurende de oorlog te onttrekken aan de verplichtingen, waaraan Duitsers onderworpen werden. Verzoeker is nog student, doch kan reeds met het geven van lessen in zijn onderhoud voorzien.

Martha Franziska Käthe Hoffmann, de Duitse verzoekster genoemd in artikel 1, onder 6°, werd in 1895 te Adlershof (Duitsland) geboren. Zij verblijft van 1919 af onafgebroken in ons land en is geassimileerd. Van 1923 af is zij werkzaam als dassennaaiester, steeds bij dezelfde firma. Gedurende de oorlog toonde zij zich het vrouwen van haar Nederlandse medeburgers waardig. Zij heeft genoegzame inkomsten.

In artikel 1, onder 7°, wordt voorgedragen de Duitse verzoekster Luzia Johanna Engeline Köster. Deze werd in 1922 te Emmerik (Duitsland) geboren en kwam in 1930 met haar ouders naar ons land, waar zij sedertdien is blijven wonen. Zij ontving haar opvoeding en opleiding grotendeels in Nederland en is met ons volk vergroeid. Verzoekster heeft zich gedurende de oorlog goed gedragen. Zij is haar ouders behulpzaam in de huishouding en bij hun landbouw-werkzaamheden.

De uit Duitse ouders geboren verzoeker Herman Lentz, genoemd in artikel 1, onder 8°, is hier te lande geboren en getogen. Hij is feitelijk reeds Nederlander. Ondanks grote pressie van Duitse zijde gedurende de oorlogsjaren heeft hij zich goed gedragen. Hij werd ingedeeld bij de Schutzgruppe, doch dook onder toen hij zou worden gemobiliseerd. Als mijnwerker verdient hij het brood.

Friedrich Platzen, de Duitse verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 9°, werd in 1915 te Rheinkamp, Repelen Baerl (Duitsland) geboren en woont van 1923 af onafgebroken in ons land. Hij werd in Nederlandse trant opgevoed. In Augustus 1940 werd hij door de Duitsers gearresteerd wegens niet opkomen in Duitse militaire dienst. Hij onderging zes maanden gevangenisstraf en werd daarna ingelijfd in het Duitse leger. In Augustus 1942 werd hij zwaar gewond; hij werd in een ziekenhuis opgenomen en op 13 April 1944 voor de dienst afgekeurd. Sedertdien is verzoeker wederom als monteur werkzaam bij het gemeentelijk gasbedrijf te Rotterdam. Ware de reeds in 1938 verzochte naturalisatie voor het uitbreken van de oorlog tot stand gekomen dan zou vermoedelijk aan deze in Nederland ingeburgerde requestant veel leed bespaard zijn gebleven.

De Poolse verzoeker Salomon Rohatin wordt voorgedragen in artikel 1, onder 10°. Deze werd in 1894 te Lemberg (Polen) geboren en vestigde zich reeds vóór de eerste wereldoorlog voorgoed in ons land. Verzoeker gevoelt zich Nederlander en heeft zich gedurende de Duitse overheersing dienovereenkomstig gedragen. Als handelsagent voor eigen rekening heeft hij voldoende middelen van bestaan.

In artikel 1, onder 11°, wordt genoemd Leo Rudolph Senensieb. Deze werd in 1902 te Nadworna (Polen) geboren en bezit de Poolse nationaliteit. Verzoeker woont van 1932 af in Nederland en heeft zich vertrouwd gemaakt met de Nederlandse zeden en gewoonten. Zijn gedrag gedurende de oorlog wek niet af van dat van de doorsnee Nederlander. Hij voorziet als houtimporteur in zijn onderhoud.

Etelka Emilia Surek, de Hongaarse verzoekster, genoemd in artikel 1, onder 12°, werd in 1923 te Boedapest (Hongarije) geboren. Zij kwam in 1926 met een kindertransport naar ons land. Zij kreeg een Nederlandse opvoeding en kan als ingeburgerd worden beschouwd. Gedurende de oorlog heeft zij zich jegens ons volk loyaal gedragen. Als kantoorbediende heeft zij een bestaan.

In artikel 1, onder 13°, wordt genoemd de Duitse verzoeker Heinrich Weckauf. Deze werd in 1908 te Aken (Duitsland) geboren. Toen hij nog geen jaar oud was kwam hij naar Nederland, waar hij — behoudens een onderbreking van 1923 tot 1926 — woonachtig is gebleven. Hij is gehuwd met een Nederlandse vrouw en heeft zich immer Nederlander gevoeld. Gedurende de oorlog stond hij aan

Nederlandse zijde. Hij wist zich door simulatie te onttrekken aan inlijving in het Duitse leger en hielp onderduikers. Als opperman voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

De Duitse verzoeker Kilian Maurits Weiss, voorgedragen in artikel 1, onder 14°, is hier te lande geboren en getogen. Hij is gehuwd met een Nederlandse vrouw en is de facto Nederlander. Verzoeker werd in 1943 opgeroepen voor Duitse militaire dienst. Meerdere pogingen om zich hieraan te onttrekken mislukten. Verzoeker heeft zich echter meestentijds ziek gehouden. In 1944 onderging hij twee zware operaties als gevolg van opzettelijk teweeggebrachte infectie. In September 1944 zag hij kans om te deserteren, waarna hij met behulp van de illegaliteit onderdook. Verzoeker verdient als musicus het brood.

De Hongaarse verzoeker Jenö Wilfling, genoemd in artikel 1, onder 15°, werd in 1895 te Boedapest (Hongarije) geboren. Hij vestigde zich in 1920 voorgoed in ons land. Door zijn langdurig verblijf hier te lande en zijn huwelijk met een Nederlandse vrouw voelt hij zich in ons volk opgenomen. Zijn gedrag gedurende de oorlogsjaren was zoals van een toekomstige Nederlander mocht worden verwacht. Als koperslager verdient hij het brood.

Max Hugo Wulff, de Duitse verzoeker genoemd in artikel 1, onder 16°, werd in 1898 te Hamburg (Duitsland) geboren. In 1921 verliet hij zijn geboorteplaats en vestigde hij zich voorgoed in ons land. Hij is gehuwd met een Nederlandse vrouw en voldoende geassimileerd. Hoewel hij geen kans zag om zich gedurende de oorlog te onttrekken aan inlijving bij de z.g. Schutzgruppe, heeft hij de Nederlandse zaak naar vermogen gesteund. Hij hielp onderduikers en wist Nederlanders te vrijwaren van uitzending naar Duitsland. In September 1944 dook hij onder. Verzoeker is werkzaam als chef-boekhouder bij een electriciteitsmaatschappij.

De staatloze verzoeker Anton Alois Zorko, genoemd in artikel 1, onder 17°, werd in 1909 te Bruckhausen (Duitsland) geboren. Hij kwam, toen hij zeven jaar oud was, met zijn ouders naar ons land en kreeg een Nederlandse opvoeding. Verzoeker huwde een Nederlandse vrouw en gaf gedurende de oorlog blijk zich verbonden te gevoelen met ons volk. Als mijnwerker voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

De Poolse verzoeker Ludwik Alojzy Grycko, voorgedragen in artikel 2, onder 1°, werd in 1916 te Winniki (Polen) geboren. Hij verbleef tot 1934 in zijn geboorteplaats en daarna tot 1939 in Opper-Silezië. In verband met de Duitse inval week hij uit naar Frankrijk, waar hij zich aansloot bij het aldaar strijdende Poolse leger. Na de Franse capitulatie kwam hij in Schotland terecht. In 1944 keerde hij met de Poolse strijdkrachten op het vaste land terug en hielp hij mede ons land te bevrijden. Thans is hij hier te lande gevestigd. Hij is gehuwd met een Nederlandse vrouw en verdient als schildersknecht het brood.

In artikel 2, onder 2°, wordt voorgedragen de staatloze verzoeker Leopold Johann Rabuda. Deze werd in 1914 te Gladbeck (Duitsland) geboren en kwam als vijfjarige jongen met zijn ouders naar ons land. Hij ontving Nederlands onderwijs en is met ons volk vergroeid. Hij voldeed hier te lande aan zijn militaire verplichtingen en hielp in de Meidagen van 1940 mede aan de verdediging van ons land. Gedurende de oorlog heeft hij zich goed gedragen. Als mijnwerker kan hij in zijn onderhoud voorzien.

Paul Tanamal, genoemd in artikel 2, onder 3°, werd in 1923 te Menado (Indonesië) geboren. Hij gevoelt zich door opvoeding, onderwijs en zijn huwelijk met een Nederlandse vrouw geheel Nederlander. Sedert 1946 is hij vrijwillig in Nederlandse militaire dienst. Zodra hij Nederlander zal zijn geworden, zal hij in staat zijn een positie als officier in het Nederlandse leger te verwerven.

Het wil de ondergetekende voorkomen, dat de in artikel 2 genoemde verzoekers, met het oog op de door hen aan den lande bewezen diensten voor kosteloze naturalisatie in aanmerking mogen worden gebracht.

De in artikel 1, onder 3°, genoemde verzoeker heeft voor het intreden der meerderjarigheid van zijn in artikel 3 genoemde zoon het verzoek tot naturalisatie ingediend. Het is billijk deze zoon alsnog bij uitdrukkelijke wetsbepaling mede te naturaliseren.

Met uitzondering van de Hongaarse verzoekers, genoemd in artikel 1, onder 12° en 15°, geldt ten aanzien van allen dat zij, hetzij omdat zij thans geen nationaliteit hebben, hetzij omdat zij hun nationaliteit door de voorgestelde naturalisatie zullen verliezen, niet een dubbele nationaliteit zullen hebben.

De Minister van Justitie,

STRUYCKEN.